

שלבי העליה של צרפת בנשק גרעיני-טילי

ארה"ב מחשבה זאת — רשאית צרפת להניח שהיא איבדה לחלוטין את הסיוע האמריקאי. הסיוע הבריטי ניתן בשלוש דרכים עיקריות — שאף אחת מהן אינה נוגעת ממש לבניית ראש-הנפץ הגרעיני, אך לכולן נודע ערך לפיתוחה של מערכת-נשק גרעינית שלמה. ראשית, מנוע ההמראה והנחיתה-האנכית של ה"מיראז' של המחר (שיאפשר לו שלא להזדקק לשדות-תעופה ובכך מגביר ניידותו הדקטית ויפחית את פגיעותו) — (ראה ב"מערי כות" קמ"ד עמ' 42) הוא, ביסודו, דגם של מנוע "רולס-רויס" הבריטי, שפותח בשיתוף עם החברה הגרמנית "מ.א.ו." שנית, את הטכניקה של ההפצה מרום-גמוך בכלי-זינון גרעיניים לומד חיל-האוויר הצרפתי בהדרכת "חיל-האוויר המלכותי" שלישית לטיל הצפוי של צרפת תנתן מערכת הנחיה-אינרטיה המושתתת על זו שנבנתה בשביל "הבלוי" סטרייק" הבריטי — ושולבה עתה בטיל קרקע-קרקע הגרעיני החדש "בלו-ווטארג". מייצרו הבריטיים של "בלו-ווטארג" מקוים למכרו לצבא הצרפתי; ואחדים מ-200 הטילים המהווים את "סדרת-האב" שלו, כבר הופגנו בצרפת. אפשר ש"צבא-המערכה" שיש בנעת הנשיא דה-גול להקימו, ירכוש אותם. כוח זה מורכב יהיה ממש דיביזיות משודינות, שתוצבנה בצפון-מזרח צרפת. הן לא תוקצינה לנאט"ו. משימתן תהיה להגן על צרפת, וגרמניה, בהתאם לתפיסה (גוליסטית-בתכלית) בענין אירופה-המעורבת אשר לא תהיה עוד נאלצת להודקק בכלום לארה"ב.

העובדה שבריטניה מוסיפה להחזיק בכלי-הזינון הגרעיניים משלה, והצורך למכור ב"שוק המשותף" מן הצידוד הצבאי המיוצר על ידה — הם גורמים שכמעט ואין לעמוד בפניהם, והמניעים את בריטניה לסייע לצרפת. אך שיקולים נוספים לה, רבי משקל: החששות, שמא חיל-האוויר-המלכותי לא יקבל לעולם את הטיל "סקאייבולט" של ארה"ב — שבמקרה זה, יוכל הטיל הצרפתי לשמש כתחליף לו, וכן המחיר הגדול-הולך של פיתוח כלי-זינון (אשר קשה על מדינה אחת לשאת בו, מבלי לחלקו עם שותפות). ההוצאות על המטוס "TSR 2" ש"קורפורציה-המ"טוסיים הבריטית" מפתחת אותו — והוא דגם מתקדם קצת-יותר מן ה"מיראז' — כבר הגיעו ל-70 מיליון לירות-שטרלינג בשלב החוקר בלבד. השתתפות בהוצאות מצד צרפת, לשם יצור משותף, שתורו יבוא אולי בסוף שנות-השישים הוא, איפוא, דבר ש-הבריטיים יהיו נוטים לברך עליו; וכבר נרמזות הרמיזות בכיוון זה.

הערכת-ההוצאות ממשית לתכנית זו נערכה רק עד שנת 1965. יוצא סכום השווה ל-2,500 מיליון לירות-שטרלינג — 35% מתקציב-ההגנה כולו. למען השוואה: ההוצאה הבריטית לנשק-גרעיני היא 15% מתקציב-ההגנה (שהם כ-200 מיליון לירות-שטרלינג לשנה). השקעת-ההון הבריטית, והסך הכל של הוצאות-שוטפות, למפעלי-יצור עצמם ולהפקת ראש-הנפץ האטומיים — דומים בערך. אך ההבדל הוא בכך שצרפת מפגרת בחמש שנים בתחום המחקר והפיתוח, אמנם, יש ביכולתה של צרפת ליצר כלי-זינון גרעיניים משלה; אך פיגורה היה עתה רב עוד יותר אלמלא הסיוע שהושיטה ארה"ב בשלבים המוקדמים — ובריטניה כעת.

השלב הנוכחי בתכנית הצרפתית יש בו ענין מיוחד — כי הסיוע של ארה"ב הופסק, ואילו הסיוע הבריטי הוגדל. דבר זה כמעט שקרע קרע ביחסי ארה"ב צרפת; והוא יצר מצב דרמטעי למדי ביחסי בריטניה וצרפת שאת הידוריו ניסה כנראה מר מקמילן ליישר בפגישתו עם דה-גול. סיוע ארה"ב נפסק כמעט כליל מאז יוני 1959, עת "סוכנות-האנרגיה האטומית" של ארה"ב הוציאה את צרפת ממסגרתו של הסכם, לפיו תספקנה לחברות אחדות של נאט"ו — לרבות מערב-גרמניה — ידיעות מסוגות בענין יכולתו של נשק-גרעיני אמריקאי.

הסכם זה היה מבשרו של ההסדר שנעשה בסוף אפריל בפגישה נאט"ו באתונה — הסדר שלפניו תנתנה לאותן חברות נאט"ו, אשר כלי-זינון של ארה"ב מוצבים על אדמתן, ידיעות על כך היכן נמצאים ראש-הנפץ של טילים אלה, וכיצד פועלים כליהשיגור עצמם — כל זאת בתנאי שמדינות אלו תסכמנה לשליטה בלעדית של ארה"ב על השימוש בהם. צרפת אינה מסכימה לשום תנאי שכזה ומכאן הסירוב האמריקאי לעזור לה. סיוע ארה"ב היה מתמיד מותנה בכך שבבוא-הזמן תמנע צרפת את כלי-הזינון הגרעיניים שלה ב"כוח-מרתיע" של נאט"ו. עתה, משפסלה

שלושה שלבים מסתמנים במאמץ הנחוץ של צרפת ליצר כלי-זינון גרעיניים משלה: 1946—1958; 1959—1960; ומ-1961 עד עתה; ולפי התכנון — עד 1970. עת נועדה התכנית להגיע לשיאה לכשתפרטו על אדמת צרפת טילים המכוונים אל מטרות השוכנות כ-2500 קילומטרים מזרחה.

השלב הראשון החל כאשר הוקם ב-1946 בקורבייל, מדרום לפריס, מפעל לאספקת אורניום (ממחצב שנכרה בצרפת) לכורים האטומיים, שלב זה נסתיים ב-1956 כשהחל לפעול הריאקטור שבמארקול אשר הועד לה-פיק, ל-1959. פלוטוניום רב יותר מכפי שהיה נחוץ בשביל תכנית-גרעינית לאומית המשתרת מטרות-שלום בלבד.

בשלב השני נערכו הניסויים הגרעיניים הראשונים של צרפת (פברואר 1960) — והנשיא דה-גול הכריז על "תכנית עשר-השנים" בת שני שלבים. בין 1960 ו-1965 יפותח מטוס "מיראז' IV A", כנושא כלי-זינון גרעיניים, וייבנו כ-70 "מיראז'ים" כאלה המיועדים לפעולה הן ברומ גבוה והן בגמוך. יתרון הפעור לה ברומ-גמוך הוא שהמטוס יוכל לטוס מתחת למסך-המכ"מ הרוסי — ועלידי כך לחמוק מעצמתה המלאה של ההגנה הנגד-מטוסיית הצמודה אל זה.

ואילו בשלב השלישי, בין 1963 ל-1970, יפורח טיל-דלק-מוצק, לטוח של 2,500 ק"מ — אשר, כמשוער, ישא באותם התפקידים המדיניים, האסטרטגיים והטקטיים שהועדו עתה ל"מיראז' IV". כן תופגן יכולתה של צרפת "לחרוץ את גורלה שלה" (כדבריו של הנשיא דה-גול); להרתיע התקפה על אדמת צרפת; או — באם תפרוץ מלחמה — לתקוף מטרות-צבאיות סובייטיות נבחרות, על סמך ההנחה שמעשה כזה לא ירחיב בהכרח את ההתנגשות לממדים של מלחמה טוטלית, כי אם יאלץ את התוקפן "להרהר במעשיו כטרם יעשה כזאת". מכאן — ההתרחקות ביצורם של כלי-זינון בעלי עצמת-נפץ נמוכה-יחסית, שלגביהם סבורים כי "עם נוקם ניתן עדיין להשלים".